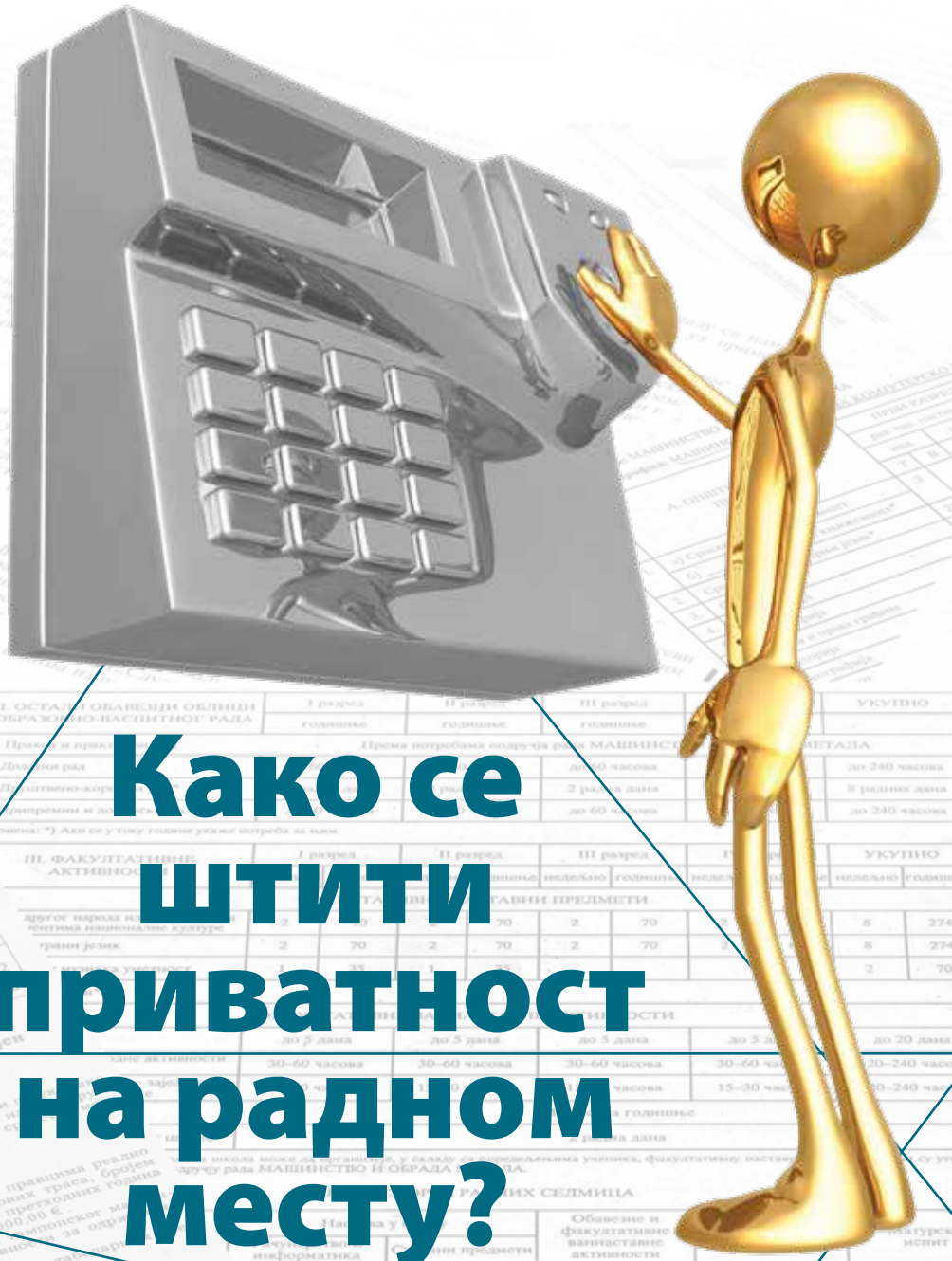
LEGEARTIS
ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ
Број 18 ● март 2014. ● www.legeartis.rs

АКТУЕЛНО
Трансферне цене од А до Ш

Како се штити приватност на радном месту?

ИЗБОР...
ДИРЕКТОРА У ОБРАЗОВНИМ УСТАНОВАМА

СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА У СВЕТЛУ НОВИХ ЗАКОНСКИХ ИЗМЕНА

... ПЛУС
ПРИПРЕМА И ВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА ЈПП-А

СУКОБ СУДСКЕ НАДЛЕЖНОСТИ У ПРАКСИ

Порези
Порески аспект пословања домаћих и страних правних лица

Јавне набавке
Извештај о извршењу плана набавки

Право потрошача
Шта доноси нови Закон о заштити конкуренције?

Компанијско право
Предлог измена и допуна Закона о стечају

ИНВЕСТИРАЈТЕ У ВАШЕ ПОСЛОВАЊЕ!

Претплатом на Инг-Про Јавне набавке све врсте јавних набавки које су значајне за ваше пословање, а објављене су на Порталу јавних набавки, можете добијати на вашу е-пошту путем мејл сервиса.

Уз велики број различитих претрага, лако ћете пронаћи оно што вас интересује, уштедети време и новац, повећати продуктивност.

Милија Лазаревић, дипл. правник с вишегодишњим искуством у привреди, стручњак за јавно-приватно партнерство
„За успешне пројекте морају се сагледати тржишни аспекти пословања, предузети мере којима ће се подстаћи интересовање приватног сектора за сарадњу с јавним, изабрати модел ЈПП-а који ће у конкретним условима дати најповољнији ефекат и сл."

Биљана Антић, дипл. правник, просветни инспектор
„Орган управљања није обавезан да изабере кандидата за којег је васпитно-образовно веће, наставничко, односно наставничко и педагошко веће дало (позитивно) мишљење, али је прибављање мишљења већа обавезујуће за орган управљања у поступку избора директора."

Ненад Стефановић, председник Удружења судијских и тужилачких помоћника Србије
„Ни Законом о Правосудној академији, а ни изменама и допунама Закона о судијама и Закона о јавном тужилаштву није предвиђен транзициони период у којем би се Академија постепено имплементирала у правосудни систем."

Весна Николић, адвокат, експерт Делегације ЕК у Србији за област дискриминације
„Податак о личности је информација било које врсте или садржине, ако се односи на физичко лице, а које је могуће идентификовати."

Игор Живковски, адвокат, специјалиста за област пореског саветовања
„Иако има извесних недостатака, овај Правилник, свакако, представља корак напред у усклађивању једне тако важне области, каква је порез на добит правних лица, са светским стандардима."

Александар Марковић, дипл. правник с вишегодишњим искуством у свим областима радног права
„Према предложеном решењу, даном отварања стечајног поступка раскидају се сви уговори о раду и колективни уговори које је стечајни дужник закључио са запосленима, док је у садашњем закону отварање стечаја само разлог за отказ уговора о раду."

Драгана Станковић-Николић, дипл. правник и сертификовани предавач за обуку службеника за јавне набавке
„За израду извештаја о извршењу плана набавки за претходну буџетску годину користићемо софтвер који је, поред осталог, и за то намењен, а који је постављен на Порталу Управе за јавне набавке."

Драган У. Калаба, заменик Вишег јавног тужиоца у Чачку
„До доношења новог Законика о кривичном поступку постојало је ограничење до које фазе кривичног поступка – главног претреса, надлежни суд пази на своју стварну надлежност."

Преглед робе који се одређује приликом обављања ових поступака, свакако је у складу са ниским степеном ризика робе која се на овај начин отпрема или допрема. С друге стране, а с обзиром на то да се **евентуални пре**
само на гра
његовог
и једно
до
на
се на брзину
процедура, бу-
тупак у суштини
на једном месту.
цедуре смањују
ловања.

Битно обележје овог поступка јесте и електронска комуникација носиоца одобрења и Управе царина, што учесније у царинском поступку примирана да унапреде своје информатичке капацитете и
ирано раде на њихо-
подразумева
ру.
ра уместо царине
чимо да овај
ција (само током 20
поступак
на бази овог поступка
фактуру
клараторе
је око 40.000 царинск
одине
кларација мање него
дне-
то био случај да овај пост
де-
није примењен). Имају
пак
виду укупан број непо
и у
сених царинских декла
ација,
у периоду од кад је овај поступак у примени, могу се констатовати знатне уштеде: у времену потребном за попуњавање декларација, средствима која се издвајају за куповину сетова тих декларација, у времену комуницирања са информационим системом царинске службе и др.

Поред наведених предности на страни корисника, поједностављеним поступком увоза и извоза робе на основу фактуре, Управа царина добија могућност рационалнијег коришћења људских ресурса, будући да се овај поступак (за разлику од редовног) суштински обавља само у једној организационој јединици.

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца ступају на снагу, важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу или се примењују у целости или у делу:

- Закон о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, објављен у „Службеном гласнику РС”, бр. 119/2012 од 17. 12. 2012. године.
  – примењује се од 31. марта 2013. године
- Закон о јавним набавкама, објављен у „Службеном гласнику РС”, бр. 124/2012 од 29. 12. 2012. године.
  – примењује се од 1. априла 2013. године, осим одредби члана 78. овог закона које се примењују од 1. септембра 2013. године
- Уредба о изменама и допунама Уредбе о садржини, обрасцу и начину подношења јединствене пријаве на обавезно социјално осигурање, јединственим методолошким принципима и јединственом кодексу шифара за унос података у Јединствену базу Централног регистра обавезног социјалног осигурања, објављена у „Службеном гласнику РС”, бр. 124/2012 од 29. 12. 2012. године.
  – одредбе чл. 2–5. ове уредбе примењују се од 1. априла 2013.

КАЛЕНДАРИ... ● ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА ● ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА ● ДОГАЂАЈА

ЗНАЧАЈНИ ПОДАЦИ И КОРИСНИ МОДЕЛИ ПРАВНИХ АКАТА

Износи личних примања запослених

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКО	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.		3.
Регрес за коришћење годишњег одмора	Исплата по ов ењој обавезној, у р уговором општим ак о раду ко тачка ду, исплаћује (члан 118.	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Отп одласка	последњем ос рбији према м податку републичког ор ежног за статистику (54.44 3.341)	Не опорезује се до износа троструке месечне зараде по запосленом у Републици према последњем податку (54.447 × 3 = 163.341 дин.)
Јубиларна награда	До висине утврђене актом послодавца	Неопорезиво до 17.376 динара годишње
Накнада трошкова превоза до посла и повратка са посла	До висине цене превозн јавном саобраћају	Не опорезује се до висине превозне карте, односно до висине стварних трошкова превоза, а највише до 3.476 дин.
Накнада за исхрану у току рада	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тачка 5. Закона о раду)	се пореске као на зараду
Дневница за службено путовање у земљи	До висине прописане општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 2. Закона о раду)	Неопо до 2.086 дин по дневници
Дневница за	Најмање у висини утврђеној	Не опорезује се до

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

ВУК ПЕРОВИЋ
дипл. правник, специјалиста за корпоративно управљање
unakrsni.pogled@legeartis.rs

КОЈЕ ЛИЦЕ ИСПУЊАВА ФОРМАЛ ОВЕ ЗА ЈАВНОГ БЕЛЕЖНИКА?

За јавног бележника може бити именова пуњава следеће услове:
1) да је држављанин Републике Србије, послов ис- и да има општу здравствену способност;
2) да има диплому правног факултета у Републици Ср да је положило правосудни испит и испит за јавног бел ника;
3) да има најмање пет година радног искуства у правној струци после положеног правосудног испита;
4) да је достојно јавног поверења за обављање послов јавног бележника (лице недостојно обављања послог је оно лице које је било осуђено за кривично дело прот правног саобраћаја, против службене дужности, као и друго кривично дело за које је запрећена казна од пет дина затвора или тежа казна, коме је одлуком надле органа престао статус јавног бележника, јавнобележни помоћника, јавнобележничког приправника или ад та, односно коме је због разрешења престала судиј јавнотужилачка функција, док не прођу три године престанка статуса, односно функције, лице из чије шања се може основано закључити да делатност ја лежника неће обављати у складу са етичким кодек доноси Комора);
5) да говори, пише и чита српски језик, а на подру јединице локалне самоуправе где је у службеној језик мањине да познаје и језик те мањине;
6) да има или да може доказати да ће обезбед рајуће просторије и опрему за обављање делат бележника.

„Сл. гласник РС”, бр. 31/2011 99/2011 – др. закон).

Јавни бележник саста јавнобележничке ис на српском језику, ћ ће је ним писмом, а језик ционалне мањи јавнобележничке испра се састављају на српском зику или на језику и писму ционалне мањине. Овде је анимљиво истаћи и то да за кон јавном бележнику даје мо гућност да, на захтев странке, састави исправу и на страном језику ако има својство судског преводиоца за језик на којем саставља исправу и ако је исправа намењена за употребу у иностранству.

Посебно важна врста јавних исправа јесу јавнобележнички записи. Правни послови и изјаве који су сачињени у облику јавнобележничког записа, а које је израдио јавни бележник, имају исту доказну снагу као да су сачињени у суду или пред другим државним органом. У облику јавнобележничког записа сачињавају се, нарочито, уговори о имовинским односима или споразуми о деоби заједничке имовине супружника или ванбрачних

непосредно сазнао. Тако изда- истинитост онога што се у њој
та и оверена исправа има снагу потврђује или одређује (чл. 238.
јавне исправе односно извр- Закона о парничном поступку

Табела 2: Пример пореске олакшице код уплате максималног неопорезивог износа

Уплата (РСД)	Порез (%)	Олакшица (РСД)	Годишња уштеда (РСД)
5.214	12%	625,68	7.508,16

износила је преко 16 милијарди динара. Просечан принос остварен на укупну имовину фондова, односно FONDex индекс је 12,62%. Корисника-чланова, има око 180.000, што представља 10,39% од укупног броја запослених у Србији или 2,48% укупне популације (подаци су преузети из Статистичког анекса НБС, децембар 2012). То је, нажалост, још увек релативно мали број. Приказ пословања ДПФ-а у 2012. години дат је у Табели 3.

Имовина ДПФ-а у потпуности је инвестирана у земљи. Највише је уложено у државне дужничке хартије од вредности, обвезнице (48,3%) и трезорске записе (21,3%), затим у орочене депозите (4,4%), акције (2,9%), корпоративне обвезнице (1,2%), непокретности (0,5%), док се на касто рачунима налазило 15,8% средстава. Потраживања су износила 5,7 начин инвестирања је у Дијаграму бр. 1.
структура имови-

Из фондова је у 2012. години на име приватних пензија, односно повлачења једнократних износа и програмираних исплата укупно исплаћено 751,65 милиона динара. **Средства се углавном чим корисник ног**
а најчешће
у државн **ва**. Један **вара п** ратак перио- **пенз** акумулирана од у случајевима су давац престао с ториноса за запос- су познати слу- и ПТТ-а.

Наиме, по Закону из 2006. године, члан фонда стиче право на повлачење средстава с навршене 53 године живота, као и могућност да сва средства повуче одједном или путем програмираних исплата, односно ануитета. Изменом Закона од 2011, **граница се помера на 58 година, с тим да је одједном могуће повући само 30% од средстава** акумулираних у ДПФ-у. Ово решење је ду ер смисао пензије Ипак, то право ишњу у они који су уговор риоду. закључили по Закону

Једно лице може би тву товремено члан више дова, а према свом нахо средства из једног фо може пребацити у неки д ги фонд.

Та дни приказ пословања ДПФ-а у 2012. годин

	Број чланова	Имовина (у млн. РСД)	П 2)
Укупно			,62%
Delta Genera трије	179.823	16.011,3	12,73%
Delta Generali Index	41.739		12,99%
Raiffeisen Future	18.030	1.	10,96%

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

ВЛАДАН МИРКОВИЋ
главни и одговорни уредник
vladan.mirkovic@ingpro.rs

LEGEARTIS
ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ

ISSN 2334-6140

Година II, број 18
МАРТ 2014.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић
Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:
Владан Мирковић

Сарадници:
мр Жељко Албанезе
Александар Марковић
Биљана Антић
Весна Николић
Вук Перовић
Драган У. Калаба
Драгана Станковић-Николић
Игор Живковски
Милија Лазаревић
Ненад Стефановић

Уредник рубрика *Календар важења правних аката/Порески календар*:
Ана Фулетин

Лектор/коректор:
Радмила Савић

Организатор издања:
Оливера Бошковић

Дизајн и обликовање часописа:
Маја Кесер

Редакција:
Веле Нигринове 16а
11000 Београд
тел: +381 11 2836 820
факс: +381 11 2836 474
е-пошта: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази електронски једанпут месечно (12 бројева у оквиру годишње претплате). Текстови достављени за објављивање се не враћају. Сви текстови који се објављују у Часопису подлежу редакцијско-техничкој обради, у складу са одговарајућим стандардима Часописа.

Изменама Правилника о трансферним ценама и методама које се по принципу „ван дохвата руке" примењују код утврђивања цена трансакција међу повезаним лицима, а које су ступиле на снагу 30. јануара 2014. године и односе се на пословање у 2013. години, завладало је велико интересовање за проблематику трансферних цена. Стога у овом броју овој тематици посвећујемо посебан чланак на стр. 8.

Иако је већ сада сасвим јасно да се предлог измена и допуна Закона о стечају неће наћи на дневном реду све до окончања избора и формирања нове Владе, сматрамо да би заинтересовани за материју стечаја требало да на време буду упознати с предложеним решењима, како би благовремено и посредством својих организација покушали да издејствују одређене промене у њему (стр. 50).

У мартовском броју посебно говоримо о пореском аспекту пословања домаћих правних лица с нерезидентним правним лицима, али и о изради извештаја о извршењу плана набавки за претходну буџетску годину, сукобу судске надлежности, условима и поступку за избор директора у установама у области образовања и васпитања, као и о новоизмењеном Закону о заштити конкуренције.

Велику пажњу у стручној јавности изазива и избор судија и јавних тужилаца у светлу нових законских измена, али и након одлуке Уставног суда који се огласио тим поводом. О томе читајте на стр. 40.

Часопис *Lege Artis* радо говори и о темама чије се прецизније законско регулисање тек очекује, зато у овом издању скрећемо пажњу на заштиту приватности на радном месту – изазовној области примене права за коју до сада у Србији није било превише интересовања (стр. 24).

На корак испред других уз LEGEARTIS!

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и покуде. Можете их упутити ауторима текстова или на е-адресу редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

У овом броју...

ПОРЕЗИ И АКЦИЗЕ

8 Трансферне цене у пореском систему Републике Србије

16 Порески аспект пословања домаћих правних лица с нерезидентним правним лицима

ДРЖАВА И ДРУШТВО

24 Заштита приватности на радном месту

СУДСКИ ПОСТУПЦИ

32 Сукоб надлежности – различито поступање судова у примени члана 37. ЗКП-а

40 Услови за избор судија и јавних тужилаца у светлу нових законских измена

БУЏЕТИ И ЈАВНЕ НАБАВКЕ

46 Израда извештаја о извршењу плана набавки за претходну буџетску годину

КОМПАНИЈСКО ПРАВО

50 Предлог измена и допуна Закона о стечају

ОБРАЗОВАЊЕ

58 Услови и поступак за избор директора у установама у области образовања и васпитања

ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАДЊА

66 Како приступити припреми и вођењу поступка јавно-приватног партнерства

ПРАВО ПОТРОШАЧА

76 Шта доноси новоизмењени Закон о заштити конкуренције?

ПОРТАЛ ЧИТАЛАЦА

82 Имате питање? Имамо одговор!

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ

84 Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Корисни модели правних аката

88 Одлука о исплати привремене дивиденде (међудивиденде)
90 Тужба за исплату накнаде на основу права слеђења
92 Уговор о превозу ствари у друмском саобраћају
100 Записник који сачињава просветни инспектор након извршеног редовног инспекцијског надзора

РУБРИКЕ

3 Међу ауторима у овом броју...
4 Из прве руке
5 Уводна реч
39 Календар важења правних аката
49 Смешна страна адвокатуре
74 Порески календар
87 Календар догађаја...

Трансферне цене у пореском систему Републике Србије

У овом тексту је образложена примена трансферних цена у Републици Србији и нормативна регулатива која дотиче питање трансферних цена, њихово утврђивање и примену у обрачунавању. Свеукупно, указано је на изузетан значај трансферних цена у националним и међународним оквирима

У периоду када би посао око завршног рачуна за 2013. годину требало да се приводи крају, министар финансија је 29. јануара 2014. године донео измене Правилника о трансферним ценама и методама које се по принципу „ван дохвата руке" примењују код утврђивања цене трансакција међу повезаним лицима („Сл. гласник РС", бр. 61/2013 и 8/2014, у даљем тексту: Правилник), а које су ступиле на снагу 30. јануара 2014. године и односе се на пословање у 2013. години.

Чињеница да је Правилник донет у јулу 2013. године није довољан аргумент да су привредници имали довољно времена за припрему обимне документације која је неопходна да би се у складу с прописима сачинио неопходни Извештај.

Доносилац Правилника сматра да је то довољно дуг период за овај веома сложен и често немогућ посао, нарочито што је рок за достављање извештаја одређен за 29. јун 2014. године. Према рачуноводственој пракси, међутим, тај период је кратак, јер да би се саставио финансијски извештај за 2013. годину према актуелним прописима неопходно је прво припремити Порески биланс и у њему исказати ефекат трансферних цена. Након тога треба припремити Биланс стања, Биланс успеха, Статистички анекс и осталу пратећу документацију. Дакле, већ сада би требало да буде припремљен Извештај из ког се могу преузети подаци који сведоче о томе да ли је порески обвезник остварио приход „надохват руке" на који би требало да плати додатни порез на добит.

Обавезу утврђивања ефекта трансакција по трансферним ценама имају како привредна друштва, тако и предузетници. Предузетници су, међутим, обавезни да искажу ефекат трансферних цена у ПБ – 2, али немају обавезу да пореским органима достављају Студију.

Концепт трансферних цена

Иако у нашем пореском законодавству одредбе о трансферним ценама постоје још од 1991. године, може се рећи да се тек изменама Закона о порезу на добит правних лица („Сл. гласник РС", бр. 25/2001, 80/2002, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013 и 108/2013, у даљем тексту: Закон) из децембра 2012. године, трансферне цене уводе у пословни живот и праксу у Србији.

Трансферне цене се дефинишу као цене постигнуте у трансакцијама међу повезаним лицима, а та врста трансакција чини више од две трећине данашње светске трговине. Као ефикасан механизам реалокације пореске основице у земље с нижим пореским оптерећењем, трансферне цене представљају потенцијални проблем са становишта пореских прихода једне државе. У тексту који следи биће образложена примена трансферних цена у Републици Србији и нормативна регулатива која дотиче питање трансферних цена, њихово утврђивање и примену у обрачунавању. Свеукупно, биће указано на изузе-

ву трансферних цена према појединачном повезаном лицу за износ „негативне корекције" реализоване на другим трансакцијама са истим повезаним лицем. „Негативна корекција" могућа је уколико обвезник остварује приход по основу трансферних цена који је виши од тржишног или расход који је нижи од тржишног.

Ипак, **највећи недостатак Правилника** у вези с документацијом јесте **одредба којом је дато право Пореској управи да**, уколико у поступку контроле утврди да документација о трансферним ценама коју јој је доставио порески обвезник није припремљена на начин који пружа одговарајућу основу за утврђивање усклађености трансферних цена обвезника с ценама утврђеним по принципу „ван дохвата руке" **и без упућивања захтева за допуну документације приступи самосталној изради, односно допуни документације о трансферним ценама**, примењујући одредбе Правилника. Чини се потпуно неоправданом одредба према којој је Пореска управа овлашћена да сама, без претходно упућеног захтева пореском обвезнику да допуни документацију, израђује и допуњује документацију. Евидентно је да се тиме пре свега **крши право пореских обвезника** из Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС", бр. 80/2002, 84/2002, 23/2003, 70/2003, 55/2004, 61/2005, 85/2005, 62/2006, 63/2006, 61/2007, 20/2009, 72/2009, 53/2010, 101/2011, 2/2012, 93/2012, 47/2013 и 108/2013) **да заступају властите интересе** пред Пореском управом, али **и правила** истог закона **о сношењу терета доказивања у пореском поступку**.

Закључак

Годинама су правила о трансферним ценама била најслабија карика у систему пореза на добит правних лица Републике Србије. Оскудна и недоречена законска регулатива, сведена на свега неколико чланова који су остављали више питања него што су давали одговора, изазивала је подозрење свих који су се у Србији бавили привредном делатношћу, а понајвише оних од којих смо често очекивали, и од којих и данас често очекујемо, да ће улагањем у Србију допринети развоју земље и побољшању стандарда њених грађана – страних инвеститора.

Доношењем Правилника министар финансија је заокружио ову серију легислативне активности на унапређењу области трансферних цена у Републици Србији, започете крајем 2012. године доношењем измена и допуна Закона. Иако има извесних недостатака, овај **Правилник свакако представља корак напред у усклађивању једне тако важне области, каква је порез на добит правних лица, са светским стандардима**. Уколико и пракса Пореске управе у његовој примени буде у складу са светским стандардима, Србија ће значајно унапредити пословни амбијент у делу опорезивања правних лица.

На самом крају може се закључити да се у систему опорезивања добити правних лица питање регулисања трансферних цена коначно у потпуности усклађује с добром међународном праксом. Тако је изменама Закона одобрена примена свих расположивих метода за процену цене „ван дохвата руке" и извршена афирмација правила разрађених у ОЕЦД Смерницама, које се сматрају референтним извором у домену регулације питања трансферних цена. На овај начин се **знатно смањују регулаторни трошкови и ризици пословања, нарочито код мултинационалних привредних друштава која послују у Србији** и која студије у домену трансферних цена израђују на глобалном нивоу, а које нису могле бити примењене у Србији због ограничења која су постојала у Закону. Осим тога, на овај начин се **стварају претпоставке и за појачане активности Пореске управе у сфери контроле примене правила о трансферним ценама**, што би требало да доведе до смањења пореске евазије у овој области.

ИНГ-ПРО

PROPISI.NET

ОНЛАЈН ПРАВНИ ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

ПРОПИСИ | **СУДСКА ПРАКСА** | **ПРАВНА МИШЉЕЊА** | **МОДЕЛИ УГОВОРА** | **МОДЕЛИ ОБРАЗАЦА**

КОМЕНТАРИ | **КАЛКУЛАТОРИ** СУДСКИХ ТАКСИ И КАМАТА | **ЈАВНЕ НАБАВКЕ** | LEGEARTIS ИНГ-ПРО ПРОПИСИ У ПРАКСИ | **МЕЈЛ СЕРВИС**

Укратко:
200.000 међусобно повезаних докумената у увек ажурном електронском издању. Брзе и ефикасне претраге уз више врста филтера по одговарајућим критеријумима, преглед текстова у више прозора.

На нашем тржишту једино **Прописи.нет** имају системски Мејл сервис који све промене из области вашег пословања доставља на ваш мејл.

Прописима.нет можете приступити с било ког рачунара који је повезан с интернетом (службеног, приватног), с било које локације у земљи и свету. Не захтева се никаква инсталација, а база је активна 24 часа, 365 дана у години.

Порески аспект пословања домаћих правних лица с нерезидентним правним лицима

Због бројности могућих облика пословања и различитог пореског третмана који се на њих примењује, домаћа правна лица, када крену у сарадњу са страним партнерима, требало би да се добро упознају с пореским прописима

Наша привредна друштва су у свом пословању неизбежно упућена на сарадњу са иностраним партнерима. Ово повезивање присутно је како у међусобном промету добара, тако и у пружању и коришћењу најразноврснијих врста услуга. У тим односима, у примени су прописи о девизном и спољнотрговинском пословању, али исто тако и порески прописи, који су од посебног значаја, јер се мора водити рачуна о њиховој „прекограничној" примени. Зато ћемо у наредном тексту дати више детаља о пореском аспекту пословних односа домаћих правних лица (привредних друштава – резидената) са иностраним правним лицима (нерезидентима).

Овај аспект њиховог односа добија посебан значај сада у време приближавања наше земље Европској унији. У приступу овој теми, а у смислу **Закона о порезу на добит правних лица** („Сл. гласник РС", бр. 25/2001, 80/2002, 80/2002 – др. закон, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013 и 108/2013, у даљем тексту: Закон), можемо најпре изнети следеће дефиниције:

1) Резидент је правно лице које је основано или има место стварне управе и контроле на територији Републике. Порески обвезник пореза на добит је привредно друштво, односно предузеће, односно друго правно лице које је основано ради обављања делатности у циљу стицања добити, а као резидент, односно резидентни обвезник, подлеже опорезивању добити коју оствари на територији Републике Србије и изван ње;

2) Нерезидент је правно лице које је основано и има место стварне управе и контроле ван територије Републике. Нерезидент, односно нерезидентни обвезник подлеже опорезивању добити коју оствари пословањем преко сталне пословне јединице која се налази на територији Републике на начин прописан Законом, уколико међународним уговором о избегавању двоструког опорезивања није другачије уређено.

Осим одредаба прописа о порезу на добит, у међусобним пословним односима резидентних и нерезидентних правних лица **примењују се и одредбе Закона о порезу на додату вредност** („Сл. гласник РС", бр. 84/2004, 86/2004 – испр., 61/2005, 61/2007, 93/2012, 108/2013 и 6/2014 – усклађени дин. изн., у даљем тексту: Закон о ПДВ-у). Наиме, порез на додату вредност је општи порез на потрошњу који се обрачунава и плаћа, између осталог, и на увоз добара, осим ако Законом о ПДВ-у није другачије прописано.

У наставку ћемо говорити о **начину примене два на-**

– обвезника ПДВ-а пружане су страном правном лицу које је изводило радове на далеководу у Републици Србији, па су услуге консалтинга биле непосредно повезане са извођењем радова на далеководу (на пример, студије, анализе, процене и сл.), стога се на промет тих услуга обрачунао и платио ПДВ у складу са Законом.

Још неколико случајева односа резидената и нерезидената

1. У случају **када нерезидентно правно лице, као зајмодавац, одлучи да своје потраживање по основу датог зајма** (главницу и камату) **резидентном правном лицу – зајмопримцу, конвертује у капитал**, тако што по основу износа главнице и камате повећава своје учешће у основном капиталу зајмопримца, опорезиви догађај настаје у моменту конверзије потраживања зајмодавца (нерезидентног правног лица) у капитал резидентног правног лица – зајмопримца, па се, с тим у вези, на део износа потраживања који се односи на камату обрачунава и плаћа порез на добит по одбитку по стопи од 20%. Основ за овај обрачун јесте одредба члана 40. ст. 1. тач. 3) Закона, којом је прописано да се, уколико међународним уговором о избегавању двоструког опорезивања није другачије уређено, порез на добит по одбитку по стопи од 20% обрачунава и плаћа на приходе које оствари нерезидентни обвезник од резидентног правног лица, између осталог, и по основу камате.

2. Уговор о франшизингу представља уговор (привредног права) којим се давалац франшизинга обавезује да за одређено време уступи примаоцу на одређеном подручју искључиво право продаје робе, вршење услуга и франшизинга производње, са одговарајућим правима индустријске својине као што је *know-how*, као и да прималац франшизе другој уговорној страни (даваоцу франшизе) плаћа за то уговорену накнаду.

У конкретном случају, резидентно правно лице на основу закљученог уговора о франшизингу с нерезидентним правним лицем (даваоцем франшизе), стиче право искључиве продаје одређеног производа на тачно одређеној територији. Истим уговором прецизирана је накнада коју прималац франшизе плаћа даваоцу франшизе (нерезидентном правном лицу).

Имајући у виду да је предметним уговором о франшизингу обухваћено искоришћавање права индустријске својине, мишљење Министарства финансија је да **накнада коју резидентно правно лице плаћа нерезиденту на име франшизинга, има карактер накнаде која се опорезује порезом по одбитку** у складу са чланом 40. ст. 1. Закона по стопи од 20%, уколико међународним уговором о избегавању двоструког опорезивања није другачије уређено.

3. Резидентни обвезник (ради изградње грађевинских објеката) **закључио је уговор о кредиту с нерезидентним правним лицем** (банком као даваоцем кредита), при чему је предметним уговором предвиђено да се камата по основу уговора о кредиту (обрачуната у периоду изградње) приписује главници, с тим што ће обвезник (тако приписану) камату исплатити заједно с главницом.

Сагласно одредби члана 40. ст. 1. Закона, уколико нерезидентно правно лице оствари од резидентног обвезника приход од камате (по основу закљученог уговора о кредиту), оно је обвезник пореза по одбитку. Како је, у наведеном случају, уговором предвиђено да се камата припише главници (а исплати заједно с главницом), у том случају, резидентни обвезник дужан је да приликом исплате кредита (главнице с приписаном каматом), обрачуна и плати порез по одбитку, на износ камате који је приписан главном дугу.

Уместо закључка

Наведена законска регулатива и примери из праксе, показују један од сегмената пословних односа наших и страних правних лица, а говоре нам да резидентна правна лица треба добро да упознају пореске прописе када крену у сарадњу са страним партнерима.

Заштита приватности на радном месту

Пођемо ли од чињенице да однос послодавца и запосленог није равноправан као у општем случају односа руковаоца података и лица на које се подаци односе, као и чињенице да послодавац има својеврстан монопол моћи над запосленим, више је него очигледно да се отвара једна врло изазовна област примене права за коју до сада у Србији није било превише интересовања

Заштита података о личности спада у корпус људских права и слобода који су загарантовани Уставом и заштићени законом. У условима високе стопе незапослености и велике несигурности сталног запослења, питања остваривања права на приватност и заштиту података о личности на радном месту у Србији, уз неколико часних изузетака, не заузимају високу позицију на листи приоритета, како запослених и синдиката, тако ни стручне јавности. Ипак, пратећи трендове пораста значаја приватности и освешћености појединаца и струковних удружења, може се очекивати да ће и број инцидената и спорова који укључују повреде приватности бити у све већем порасту.

Послодавац има оправдане и легитимне интересе да прикупља и обрађује податке о личности кандидата за запослење у сврху њиховог избора, с једне стране, и сопствених запослених, с друге, ради остваривања права и обавеза из рада и по основу рада, остваривања права и обавеза запосленог и послодавца утврђених законима и општим актима послодавца и у сврху одвијања других легитимних пословних активности послодавца. У појединим случајевима ова потреба подразумева и податке који се односе на чланове породице, верска уверења, чланство у синдикату, здравствено стање, начињене прекршаје или наводне прекршаје запосленог, судске поступке за стварне или наводне прекршаје запосленог и друге податке које закон категоризује као **нарочито осетљиве податке о личности**.

Пракса послодавца неретко се огледа и у њиховој потреби да техничким средствима прикупљају и обрађују податке о запосленима не би ли се тако **обезбедила безбедност и заштита на раду, заштита имовине и информација, репутација и други легитимни пословни интереси самог послодавца**. Тиме су по правилу обухваћени подаци контроле приступа просторијама, снимци безбедносног видео-надзора, подаци о ГПС праћењу возила, остварена комуникација преко службених телефона и других средстава електронских комуникација у власништву послодавца, садржај службене електронске поште и друге информације приватног карактера које се могу пронаћи на ИТ ресурсима у власништву послодавца.

Када се јаве у приватном сектору, набројане ситуације саме по себи већ су довољно деликатне, али своју пуну тежину добијају када се као послодавац појављује држава или орган јавне управе.

Имамо ли у виду и чињеницу да **однос послодавца**, с једне стране, **и запосленог**, односно кандидата за запослење, с друге, **није равноправан** као у општем случају односа руковаоца података и лица на које се подаци односе, као и чињеницу да послодавац има својеврстан монопол моћи над запосленим, више је него очигледно да се **отвара једна**

али би до коначног решења ситуације, морао да ради под својеврсним „изнуђеним пристанком". Уколико би Повереник оценио обраду као недозвољену и ако би послодавац уважио став Повереника (што често није случај) и демонтирао систем, био би у обавези и да избрише све прикупљене податке и пронађе неко друго решење (уз све трошкове који следе).

Послодавац би исто тако могао да игнорише упозорење Повереника, евентуално плати прекршајну казну, чак и да поведе дуготрајан поступак у циљу доказивања исправности свог решења.

У било ком од наведених примера сценаријâ (чија листа није исцрпљена), појединац у Србији на крају би вероватно и првом приликом остао без посла или сносио бар неке консеквенце. Јер, као што је напоменуто, однос запосленог и послодавца није равноправан и послодавац има својеврстан монопол моћи која произлази из његовог власништва или права управљања над пословним системом.

Уопштено гледано, настанак било које ситуације у којој запослени стичу утисак да послодавац врши недозвољену обраду података о личности, указује на нездраву климу у организацији, нефункционалне пословне процесе, незнање и непознавање финеса примене закона од стране стручних служби, изостанак дијалога на релацији послодавац–запослени и низ других проблема које није могуће решавати искључиво формалноправним средствима.

бити **обогаћени и следећим препорукама**, специфичним за област надзора запослених:
1) запослени треба унапред да буду обавештени и свесни природе, обима и разлога за коришћење средстава техничког надзора, уз јасна и прихваћена правила;
2) послодавац треба да темељно процени који интерес заиста жели да оствари и да ли одређени вид техничког надзора оправдава улагање, односно да ли је пропорционалан сврси која жели да се постигне;
3) информације добијене методама техничког надзора, послодавац може да користи само у оквиру сврхе за коју је надзор примењен, са изузетком ако је резултат надзора указао на активност која је противзаконита, потпуно неприхватљива или коју послодавац не сме да игнорише;
4) информације о запосленима које су добијене методама техничког надзора, послодавац треба да чува под посебним мерама заштите и да их се на сигуран начин ослободи по престанку потребе за коју је надзор примењен;
5) подаци о запосленима прикупљени средствима безбедносно-техничког надзора не могу се користити за контролу понашања или профилисање запослених и не могу бити једини критеријум за оцену њиховог радног ангажовања;
6) прикривен или тајни надзор запослених од послодавца, ретко када је могуће оправдати легитимном пословном сврхом; изузетак могу бити неке ситуације у одређеним и усмереним интерним истрагама, по прописаном поступку, када се надзор мора обуставити одмах по окончању планиране радње.

Нажалост, све ове препоруке изведене су из бројних конкретних случајева или у најмању руку покушаја спровођења од стране послодаваца широм демократског света, али и у нашој земљи. Зато је **од посебне важности да се ова област детаљно уреди како законским тако и подзаконским актима**, а било би више него корисно да Повереник за информације од јавног значаја публикује своју праксу, која би помогла бољем разумевању овог проблема. Такође, усвајање Акционог плана за спровођење већ донете Стратегије значило би њену операционализацију.

Сукоб надлежности – различито поступање судова у примени члана 37. ЗКП-а

Од тренутка ступања на снагу одредаба чл. 359. и 234. Кривичног законика, појавиле су се недоумице, па и различити ставови судова у вези с новоутврђеним кривичним делом, а све поводом примене члана 37. ст. 2. Законика о кривичном поступку чија се суштина своди на питање шта се сматра отварањем главног претреса. Кроз случајеве изложене у овом тексту – отклањамо те дилеме

Реализација кривичног поступка пред надлежним судом подразумева правилну примену одредаба чл. 23–39. Законика о кривичном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 58/04, 85/05, 115/05, 46/06, 49/07, 122/07, 20/09 и 72/09, у даљем тексту: ЗКП) које се односе на надлежност судова. Наравно, питање надлежности судова регулисано је посебним законом, а то је Закон о уређењу судова („Сл. гласник РС”, бр. 116/08, 104/09, 101/10, 31/11, 101/11 и 101/13) и то у домену шта је у надлежности основних судова, а шта у надлежности виших судова.

Према поменутом закону Основни суд је надлежан да у првом степену суди за кривична дела за које је предвиђена казна затвора до десет година, а Виши суд за кривична дела за које је предвиђена казна затвора преко десет година.

У члану 37. ст. 1. старог ЗКП-а предвиђено је да је суд дужан да пази на своју стварну и месну надлежност и чим примети да није надлежан, огласиће се ненадлежним и по правноснажности решења упутиће предмет надлежном суду. То даље значи да је суд у конкретном предмету, а по примени члана 37. ст. 1. ЗКП-а, дужан да уради решење против којег странке имају право жалбе.

Уколико сматра да није надлежан, суд коме се предмет доставља у рад може да покрене поступак за решавање сукоба надлежности. Поменути суд тада не доноси посебно решење којим се сматра ненадлежним, већ покреће поступак решавања сукоба надлежности, а о томе одлучује заједнички непосредно виши суд.

На овом месту важно је указати, а што је и основ овог текста, на садржину члана 37. ст. 2. старог ЗКП-а који наводи да „ако после отварања главног претреса, суд установи да је за суђење надлежан нижи суд, неће доставити предмет том суду, него ће сâм спровести поступак и донети одлуку”.

У случајевима који су обрађени у овом чланку, оптужнице су поднете због кривичног дела *злоупотребе службеног положаја* из члана 359. ст. 3. у вези са ст. 1. за које је предвиђена казна затвора од две до дванаест година, што значи да су оптужнице поднете Вишем суду.

Доношењем Закона о изменама и допунама Кривичног законика („Сл. гласник РС”, бр. 121/12, у даљем тексту: КЗ), одредбе чл. 359. и 234. КЗ-а ступиле су на снагу 15. априла 2013. године.

То даље значи да члан 359. ст. 3. у вези са ст. 1. КЗ-а (из даље приказаних случајева) више не постоји када је у питању одговорно лице (од 15. априла 2013), већ се има применити одредба члана 234. КЗ-а, а она се односи на кривично дело *злоупотребе положаја одговорног лица*,

случајевима број 3 и 4, „можда" је ипак постојало размишљање већа да треба применити познати правни принцип „ко може више може и мање". То јесте тачно, али такав принцип, а посебно због израженог начела законитости у кривичном поступку, има смисла само ако то из одређене законске одредбе јасно произлази, што свакако није случај са одредбом члана 37. ст. 2. ЗКП-а у којој је наведен тачно одређени моменат из фазе главног претреса када Виши суд може да спроведе поступак у предмету за који је надлежан нижи суд.

У новом Законику о кривичном поступку („Сл. гласник РС", бр. 72/11) у члану 34. ст. 2. наведено је: „ако у току главног претреса суд установи да је за суђење надлежан нижи суд, неће уступити предмет том суду, него ће сâм спровести поступак и донети одлуку".

То даље значи да **не постоје више било каква ограничења у смислу садржине ранијег члана 37. ст. 2.** старог ЗКП-а, већ ће суд било када током трајања главног претреса чим установи да се ради о предмету из надлежности нижег суда, сâм спровести поступак. Управо **оваква садржина садашњег ЗКП-а** из члана 34. ст. 2. **фактички оправдава поменути принцип „ко може више може и мање"**.

Уместо закључка

Како се из приказаних примера може видети, до доношења новог Законика о кривичном поступку постојало је ограничење до које фазе кривичног поступка – главног претреса, надлежни суд пази на своју стварну надлежност, па су се тим поводом појавила различита тумачења појма *отварања заседања и отварања главног претреса*, односно почетак главног претреса. У новом ЗКП-у не постоји ограничење до које фазе поступка суд пази на своју надлежност. Наиме, у члану 385. ст. 1. ЗКП-а регулисано је да главни претрес почиње доношењем решења да се главни претрес одржи, а у члану 34. ст. 2. ЗКП-а (под насловом *Оцена надлежности*), регулисано је да ако у току главног претреса суд установи да је за суђење надлежан нижи суд, неће упутити предмет том суду него ће сâм спровести поступак и донети одлуку.

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

- Правилник о означавању енергетске ефикасности расхладних уређаја за домаћинство, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 17/2014 од 14. 2. 2014. године
  – ступио је на снагу 22. фебруара 2014, а примењује се од 1. марта 2014. године

- Уредба о класама ваздушног простора Републике Србије и условима за њихово коришћење, објављена у „Сл. гласнику РС", бр. 106/2013 од 5. 12. 2013. године
  – ступила је на снагу 13. децембра 2013, а примењује се од 6. марта 2014. године

- Одлука о начину обављања послова између Народне банке Србије и Управе за трезор који се обављају преко система консолидованог рачуна трезора за девизна средства, објављена у „Сл. гласнику РС", бр. 92/2013 од 22. 10. 2013. године
  – ступила је на снагу 23. октобра 2013, а примењује се од 1. априла 2014. године

Услови за избор судија и јавних тужилаца у светлу нових законских измена

У поступку оцене уставности, Уставни суд даће коначну реч у вези са спорним питањима која се односе на будући начин избора судија и јавних тужилаца, а која су настала након измена и допуна Закона о судијама и Закона о јавном тужилаштву, те њиховог усаглашавања са Законом о Правосудној академији

Да би у некој земљи функционисао правни систем један од основних предуслова је да се обезбеди примена закона, као и да се грађанима обезбеди приступ правди и право на правично суђење у разумном року пред непристрасним судом.

Као носиоци правосудне функције, судије и јавни тужиоци (и заменици тужилаца) имају право и обавезу да се стручно обучавају, како би својим знањем, стручношћу и искуством обезбедили правилну примену права и судску заштиту свим грађанима у поступку пред судом.

Судије, јавни тужиоци и заменици тужилаца носиоци су правосудне функције, а бира их Народна скупштина. Општи услови за избор судија, јавних тужилаца и њихових заменика прописани су одредбама члана 43. Закона о судијама („Сл. гласник РС”, бр. 116/2008 и 14/2009) и члана 76. Закона о јавном тужилаштву („Сл. гласник РС”, бр. 116/2008 и 14/2009).

За судију, јавног тужиоца и заменика „може бити изабран држављанин Републике Србије који испуњава опште услове за рад у државним органима, који је завршио правни факултет, положио правосудни испит и који је стручан, оспособљен и достојан судијске, односно тужилачке функције”. Даље, а према правилима из члана 50. Закона о судијама и члана 75. Закона о јавном тужилаштву (пре измена и допуна), Високи савет судства, односно Државно веће тужилаца предлаже Народној скупштини једног или више кандидата за избор на једно судијско место. Одредбом члана 18. Закона о изменама и допунама Закона о судијама („Сл. гласник РС”, бр. 101/13) и одредбом члана 11. Закона о изменама и допунама Закона о јавном тужилаштву („Сл. гласник РС”, бр. 101/13), међутим, измењени су члан 50. Закона о судијама и члан 75. Закона о јавном тужилаштву, па је **сада прописано да је Високи савет судства, односно Државно веће тужилаца дужно да за избор на једно судијско место, односно за једно место заменика јавног тужиоца Народној скупштини предложи једног кандидата који је завршио почетну обуку на Академији**.

Сви дипломирани правници с положеним правосудним испитом и одређеним радним искуством могу бити бирани за судије и заменике тужилаца, али се у складу са Законом о Правосудној академији предност даје онима који су завршили двогодишњу обуку на Академији. Тек ако се на тај начин не попуни број места за поменуте функције, разматрају се и пријаве других кандидата. Највећи проблем огледа се у томе што је међу кандидатима који нису завршили почетну обуку на Академији

а које сâм закон није могао да предвиди.

Наш Закон о Правосудној академији разликује се од упоредноправних решења, па се прва разлика може уочити већ на примеру уписа, односно услова за упис на Академију.

Примера ради, у готово свим земљама у којима постоји систем Правосудне академије, и то у Белгији, Естонији, Хрватској, Италији и Летонији (осим у Македонији), међу претходним квалификацијама које су потребне за полазнике Академије тражи се само завршен Правни факултет (у већини земаља потребно је искуство у виду стажирања у суду, односно јавном тужилаштву), док се у Србији као полазник Академије може појавити кандидат који је претходно положио и правосудни испит. У Хрватској је, рецимо, првобитно било прописано да је за упис на Академију потребно да полазник има положен правосудни испит, али је променама њиховог Закона о Правосудној академији утврђено да се полазници бирају баш из редова судијских и тужилачких приправника. Из изложеног се може извести закључак да у упоредном праву Академија заправо представља врсту замене за правосудни испит, док је у Србији положен правосудни испит предуслов за полагање пријемног на Академији.

Разлика се огледа и у томе што је у упоредном праву предвиђен транзициони период и одређен рок у оквиру кога ће се Академија у потпуности имплементирати у правосудни систем и тиме створити прелазни период, пре свега за кандидате који су стекли своја права пре оснивања Академије, док су будући студенти који желе да се баве судијским и тужилачким пословима, благовремено упознати са условима које је потребно да испуне, а до избора на поменуте функције.

Осим тога, не треба изгубити из вида ни чињеницу да у правним системима неких земаља уопште и не постоји Правосудна академија, а систем правосуђа тих земаља и даље сасвим добро функционише, из чега следи да се будуће судије и јавни тужиоци и не морају нужно обучавати и стручно усавршавати на Академији, а посебно онда када своју праксу стичу управо у суду и то на врло практичан начин.

На основу свега реченог може се закључити да ће се сврха и циљ Академије, а то су обезбеђење професионалног, независног, непристрасног и ефикасног обављања судијске и тужилачке функције и ефикасног обављања послова судског и тужилачког особља у складу са Уставом Републике Србије и међународним документима, како Уједињених нација тако и Савета Европе, у потпуности остварити тек када се отклоне недостаци који су уочени у пракси. Осим тога, треба напоменути да је делатност Академије, између осталог, и да организује и спроводи сталну обуку судија и тужилаца, организује и спроводи стручно усавршавање судског и тужилачког особља, те да кроз тај вид обуке доприноси стручности, пре свега, судија и заменика тужилаца који се кроз сталну обуку усавршавају, а што истовремено представља и њихову законску обавезу прописану одредбом члана 9. Закона о судијама и члана 54. Закона о јавном тужилаштву.

Одлуком Уставног суда направљен је први, велики корак који ће обезбедити једнакост свих који испуњавају услове за конкурисање за функцију судије или јавног тужиоца.

Израда извештаја о извршењу плана набавки за претходну буџетску годину

Међу новим обавезама које су установљене доношењем новог Закона о јавним набавкама, у овом тексту покушаћемо да укажемо на која питања треба обратити посебну пажњу код сачињавања новог акта који се зове извештај о извршењу плана набавки за претходну буџетску годину

Правни основ за доношење Извештаја о извршењу плана набавки за претходну буџетску годину проналазимо у члану 51. ст. 7. Закона о јавним набавкама („Сл. гласник РС”, бр. 124/12 од 29. 12. 2012, у даљем тексту: Закон). Наведеном законском одредбом прописано је да је **наручилац дужан да до 31. марта текуће године сачини извештај о извршењу плана за претходну годину**. Наравно, овде законодавац **мисли на претходну буџетску годину**. Истом одредбом утврђена је обавеза достављања наведеног извештаја двема најважнијим институцијама у систему јавних набавки, а то су Управа за јавне набавке и Државна ревизорска институција. У томе се и огледа могућност контролне функције ових органа да када приме извештај о реализацији плана набавки за претходну годину, овај документ анализирају и уколико уоче одређене неправилности покрену одговарајуће процедуре. **Прописан је и начин достављања овог извештаја**, па се он мора доставити искључиво у електронској форми и то на е-адресу plan@ujn.gov.rs.

Одредбом члана 51. ст. 8. Закона прописано је да ће форму и садржину извештаја о извршењу плана ближе уредити Управа за јавне набавке. С тим у вези, Управа је припремила посебан подзаконски акт који треба користити приликом сачињавања извештаја о реализацији плана набавки. Тај подзаконски акт се зове **Правилник о форми и садржини плана набавки и извештаја о извршењу плана набавки** („Сл. гласник РС”, бр. 29/2013 од 29. 3. 2013, у даљем тексту: Правилник), а њиме је ближе уређена форма и садржина плана набавки, као и извештаја о извршењу самог плана.

Наиме, **извештај** о извршењу плана набавки за претходну буџетску годину **треба да садржи следеће податке**:

1) основне податке о самом наручиоцу за кога се извештај сачињава;
2) податке о првобитно планираној набавци;
3) податке о изменама првобитно планиране набавке, ако их је било;
4) разлог и оправданост измене првобитно планиране набавке;
5) податке о закљученом уговору или закљученим уговорима по основу планиране набавке;
6) анализе и препоруке за унапређење система планирања;
7) друге податке и напомене које су од значаја за процес извршења плана набавки.

За израду извештаја о извршењу плана набавки за претходну буџетску годину **користићемо софтвер који је**, поред осталог, и за то намењен, а који је **постављен на Порталу Управе за јавне набавке** 20. јануара 2014. године. На Порталу је ова алатка именована као софтвер за планирање набавки и квартално

утврдио да су му све понуде неприхватљиве (садрже битан недостатак), наручилац из овог примера доноси одлуку о обустави поступка, будући да се нису стекли законски услови за доношење одлуке о додели уговора, а имајући у виду чињеницу да није добио ниједну прихватљиву понуду.

Након окончања тог отвореног транспарентног поступка, када одлука о обустави постане коначна, наручилац из овог примера стиче правну могућност да на основу члана 35. ст. 1. тач. 1) Закона покрене нови поступак и то преговарачки поступак са објављивањем позива за допуну понуда из претходног неуспелог транспарентног поступка. У том случају, наручилац покреће преговарачки поступак који није предвиђен планом јавних набавки. Иако се предвиђеност набавке и средстава у плану појављују као један од неопходних услова, овај услов предвиђености надоместиће се у извештају о извршењу плана у ком ће бити описано да је претходно био предвиђен отворени поступак, па будући да он није успео наручилац је у складу са Законом покренуо преговарачки поступак са објављивањем позива за подношење понуда. На тај начин се кроз извештај о извршењу плана јасно виде првобитно планирање, као и одступање, односно измена података од првобитно планираних.

На исти начин може се догодити да се потреба за неком набавком појави пре или касније него што је то наведено плану. И такви подаци се, такође, могу приказати у извештају о реализацији плана. Слично важи и за измену правног основа за изузеће од примене закона. Сви правни основи за изузеће од примене закона обухваћени су чланом 7. и чланом 39. ст. 2. Закона. Уколико се догоди да наручилац има потребу за изменом правног основа за изузеће, тај податак може ажурирати у плану набавки на које се закон не примењује и све то приказати кроз извештај о реализацији плана.

У извештају о реализацији плана **евидентирају се и подаци о закљученим уговорима**. Да бисте успешно приказали те податке потребно је да податке из плана повежете с подацима из кварталних извештаја о закљученим уговорима. У извештају о извршењу плана биће приказани подаци за оне набавке из уговора који су из поступка јавних набавки, осим уговора који су из поступка јавне набавке мале вредности.

Када је реч о **подацима за јавне набавке мале вредности и набавке на које се Закон не примењује, у извештају треба приказати само податке о томе да је уговор закључен, годину и квартал у ком је закључен**.

На самом крају израде извештаја, цела датотека се повезује са анализом и препорукама за унапређење система планирања. **Препоруке су врло битне** имајући у виду да је реч о првој години у којој имамо обавезујућу форму и садржину плана набавки, као и првој години извештавања о реализацији плана као потпуно новом документу у систему јавних набавки.

С тим у вези, кроз њихову примену треба сагледати недостатке и пропусте на овај начин осмишљеног планирања и евидентирања промена у плану, те кроз препоруке дати предлоге за додатно унапређење самог система планирања.

Смешна страна адвокатуре

Када једна особа помаже криминалцу у извршењу кривичног дела пре него што тај криминалац буде ухапшен, такву особу називамо саучесником. А када једна особа помаже криминалцу да прекрши закон након што тај исти криминалац буде ухапшен, такву особу зовемо адвокат одбране.

Предлог измена и допуна Закона о стечају

Иако је јасно да се о овом предлогу закона неће расправљати пре конституисања нове Владе, сматрамо да би заинтересовани за материју стечаја требало да на време буду упознати с предложеним решењима, како би благовремено и посредством својих организација покушали да издејствују одређене промене у њему

Социјалистички системи, у основи, нису познавали стечај будући да се пословни неуспех једног привредног субјекта „надомешћивао" пословним успехом других привредних субјеката, али на конкурентном и економски непредвидивом тржишту, финансијско-пословни неуспех привредног субјекта представља појаву која се ипак не може избећи.

Узроци пословног неуспеха могу бити различити: „нереално" израђен бизнис план, тренутна неликвидност, лоша процена стања на тржишту, тзв. агенцијски проблеми руководства (пример Енрона), а један од начина правног „санкционисања" овог пословно-финансијског неуспеха јесте, управо, и покретање стечајног поступка над привредним субјектом.

Привредне реформе, које је најављивао, сада већ прошли министар привреде, огледале су се и у измени прописа о стечају па је стога Влада Републике Србије крајем децембра 2013. године, Народној скупштини упутила на усвајање предлог Закона о изменама и допунама Закона о стечају. Током јануара месеца, могле су се чути различите приче о „судбини" овог предлога Закона, али је у тренутку настанка овог текста на званичном сајту Народне скупштине Републике Србије, овај предлог закона био „у процедури".

Иако је, готово, евидентно да се о овом предлогу закона неће расправљати пре конституисања нове Владе (у међувремену су расписани парламентарни избори), сматрамо да би заинтересовани за материју стечаја требало да на време буду упознати с предложеним решењима, како би благовремено и посредством својих организација покушали да издејствују одређене промене. Напослетку, треба имати у виду и „везу" између овог законског предлога и предлога новог Закона о приватизацији.

Неколико речи о стечају

Оно што је и упоредноправно неспорна чињеница јесте околност да стечај представља институт колективног намирења поверилаца стечајног дужника. У основи стечаја заправо је замисао да сви повериоци инсолвентног дужника остваре макар сразмерни део свога потраживања, што би било избегнуто уколико би се ишло редовним путем остваривања потраживања (први поверилац принудном наплатом наплатио би своје потраживање у целости, тако да не би остала имовина дужника за наплату потраживања осталих поверилаца).

С друге стране, у стручној литератури се такође истиче да стечај није „социјална категорија", односно да је, пре свега, институт (најповољнијег колективног) намирења поверилаца. „Одређени" социјални елементи, међутим, присутни су, у смислу „привилегованости" исплате зарада запослених, односно сврставања дела неисплаћене зараде у први исплатни ред, што је, делом, и имплементација европске Директиве 2008/94/ЕЦ.

Не треба заборавити ни то да је стечај, поред ликвидације,

Законску новину представља и план продаје који треба да буде образложен у погледу ефикасности и рационалности уновчења стечајне масе, имајући у виду најбољи начин и динамику продаје.

У случају продаје имовинске целине процењене вредности мање од 100.000 динара, стечајни управник може спровести продају непосредном погодбом без јавног прикупљања понуда и без сагласности одбора поверилаца уз претходно обавештење одбора поверилаца, суда, коморе и организације за надзор не касније од 7 дана од дана продаје. Ово обавештење се објављује на интернет страници коморе.

Продаја стечајног дужника као правног лица

Пре него што изложи продаји стечајног дужника као правно лице, стечајни управник је дужан да изврши процену његове вредности која обавезно садржи:

1) процену имовине која је под теретом;

2) посебну процену основних средстава, инвестиционих некретнина, опреме и залиха намењених продаји;

3) процену приносне вредности сваког појединачног бизниса;

4) нацрт деобе средстава остварених продајом између стечајних и разлучних поверилаца, и

5) процену да ли би се остварила већа вредност ако неку имовину или имовинске целине продаје одвојено од продаје стечајног дужника.

Прецизирано је да потраживања стечајног дужника настала након отварања стечајног поступка не могу бити предмет продаје приликом продаје правног лица.

Реорганизација

Права заложних поверилаца који нису разлучни повериоци не могу се мењати или умањити планом реорганизације без њихове изричите сагласности.

План реорганизације се подноси стечајном судији најкасније у року од 90 дана од дана отварања стечајног поступка, без могућности продужења овог рока. Осим тога, план реорганизације може се изгласати до главне деобе.

У случају постојања поверилаца с разлучним правима и правима приоритета, стечајни судија мора наложити формирање једне или више додатних класа у случају:

1) поверилаца који имају реално обезбеђење на имовини трећих лица;

2) поверилаца по основу јемства.

Разлучни повериоци се деле у посебне класе разлучних поверилаца зависно од приоритета њихових разлучних права и очекиваног намирења.

У случају доношења решења којим се потврђује усвајање плана реорганизације или се констатује да план није усвојен, стечајни судија у истом решењу има обавезу да одлучи о свакој примедби на незаконитост плана.

Прелазне одредбе

Стечајни поступци у којима до дана ступања на снагу овог закона није уновчено више од 50% ликвидационе вредности стечајне масе наставиће се по одредбама овог закона. Остали стечајни поступци наставиће се по одредбама закона по ком су и започети.

LEGE ARTIS

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Обрађујући широк спектар актуелних тема из домена правне и економске регулативе, електронски месечник ***Lege Artis*** доноси свеж и другачији приступ савременом пословању привредних субјеката, државних органа, образовних установа и адвокатских канцеларија, са посебним освртом на право и заштиту потрошача.

Под слоганом ПРОПИСИ У ПРАКСИ и на близу сто страна корисних информација у електронском формату, часопис ***Lege Artis*** постаје незаобилазни саветник и дневни пратилац у вашем животу, раду и пословању.

Услови и поступак за избор директора у установама у области образовања и васпитања

У тексту који следи говорићемо о условима и поступку за избор директора у установама у области образовања и васпитања, уз краћи осврт на престанак дужности и права по престанку дужности директора

У установама у области образовања и васпитања, директор је орган руковођења, а Законом о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 72/2009, 52/2011 и 55/2013, у даљем тексту: Закон), и то одредбама чл. 59–65, за све установе у области образовања и васпитања **на јединствен начин уређени су избор, овлашћења, обавезе, одговорност и престанак дужности директора**.

У смислу члана 27. Закона, **установама се сматрају**: предшколска установа, основна школа, основна школа за образовање одраслих, основна музичка, односно балетска школа, основна школа за образовање ученика са сметњама у развоју, средња школа и то: гимназија (општа и специјализована), стручна школа, мешовита школа (гимназија и стручна или уметничка), уметничка школа, средња школа за образовање одраслих, средња школа за ученике са сметњама у развоју, школа која обезбеђује смештај и исхрану ученика (школа с домом), у даљем тексту: установе.

Услови и поступак за избор директора установе

Закон је у својим чл. 8, 59. и 120. прописао опште услове и јединствени поступак за избор директора установе.

Према одредбама Закона, **директор установе може да буде лице које испуњава**:

- прописане услове у погледу образовања за наставника, васпитача и стручног сарадника, односно лице које је стекло одговарајуће високо образовање;
- друге услове који се Законом захтевају за сваког запосленог, и
- посебне услове који се односе на директора сваке установе.

Одговарајуће високо образовање може бити стечено на студијама другог степена (мастер академске студије, специјалистичке академске студије или специјалистичке струковне студије) по пропису који уређује високо образовање, почев од 10. септембра 2005. године и на основним студијама у трајању од најмање четири године, по пропису који је уређивао високо образовање до 10. септембра 2005. године.

Од школске 2012/2013. године, лице које је изабрано за директора установе мора да има **и образовање из психолошких, педагошких и методичких дисциплина** стечено на високошколској установи у току студија или након дипломирања, од најмање 30 бодова и шест бодова праксе у установи, у складу са европским системом преноса бодова.

Други услови који се Законом захтевају за сваког запосленог јесу:

- да има психичку, физичку и здравствену способност за рад с децом и ученицима;

ПРАВНА ЗАШТИТА ДИРЕКТОРА УСТАНОВЕ ПРОТИВ ОДЛУКЕ ОРГАНА УПРАВЉАЊА О ПРЕСТАНКУ ДУЖНОСТИ

Одредбе Закона о основама система образовања и васпитања не прописују правну заштиту, односно правна средства која има директор против одлуке органа управљања о престанку дужности. Сходно наведеном, мишљења смо да је одлука органа управљања о престанку дужности директора коначна, односно да против наведене одлуке нису дозвољени ни приговор ни жалба и да директор једино има право на судску заштиту.

Права директора установе по престанку дужности

1) Право директора установе коме је дужност престала у току или истеком првог мандата Директор коме дужност престане у току или истеком првог мандата, а изабран је после ступања на снагу и на основу Закона (11. 9. 2009. године) има право да се у року од 15 дана од дана престанка дужности директора врати на рад, односно на радно место с којег је изабран. Законски основ наведеног права је у одредби члана 59. ст. 14. Закона, којом је прописано да директору установе мирује радни однос за време првог изборног периода, на радном месту с кога је изабран.

Ово право могу да користе само они директори који су пре ступања на дужност директора обављали послове наставника, васпитача, стручног сарадника или друго, али не и лица која су пре тога била директори установа, јер према одредбама раније важећег Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 62/2003, 64/2003 – испр., 58/2004, 62/2004 – испр., 101/2005 – др. закон, 79/2005 – др. закон, 81/2005 – испр. др. закона и 83/2005 – испр. др. закона) ово право, односно „право мировања радног односа”, није било прописано.

Наведено право нема директор коме је дужност престала:

- због престанка радног односа;
- разрешењем због изречене дисциплинске мере престанка радног односа због учињене теже повреде радне обавезе прописане за запослене чланом 141. Закона;
- због тога што му је отказан уговор о раду у складу са општим прописима о раду;
- разрешењем због учињеног привредног преступа или кривичног дела у вршењу дужности.

2) Право директора установе коме је дужност престала због истека другог и сваког наредног мандата или на лични захтев (члан 64. Закона) Директор установе коме престане дужност због истека другог и сваког наредног мандата или на лични захтев, има право да се распореди на послове који одговарају степену и врсти његовог образовања. Ако, међутим, нема одговарајућих послова у истој или другој установи, то лице остварује права као запослени за чијим је радом престала потреба, у складу са законом.

Када директору установе престане дужност разрешењем, без престанка радног односа, у другом и сваком наредном мандату и који није могао да се распореди на послове који одговарају степену и врсти његовог образовања, престаје му радни однос, уз исплату отпремнине, у складу са законом.

3) Право директора установе коме је дужност престала разрешењем Директору установе који је разрешен због изречене дисциплинске мере престанка радног односа због учињене теже повреде радне обавезе прописане за запослене чланом 141. Закона, или због тога што му је отказан уговор о раду из разлога прописаних чланом 179. Закона о раду, или што је коначним актом надлежног органа утврђено да је установа, односно директор одговаран за прекршај из Закона или посебног закона, за привредни преступ или кривично дело у вршењу дужности, престаје радни однос без права на отпремнину.

Како приступити припреми и вођењу поступка јавно-приватног партнерства

Лоше организована припрема, недовољно познавање процедуре доделе јавног уговора и недостатак искуства представљају велики недостатак у спровођењу пројеката јавно-приватног партнерства. Замисао овог текста јесте упознавање са „законитостима" вођења ових пројеката, а што би требало да допринесе већој искоришћености њиховог несумњивог потенцијала

Пројекти јавно-приватног партнерства (у даљем тексту: ЈПП) у свету све више постају доминантан начин реорганизације функционисања јавног сектора и организације управљања ресурсима који су у надлежности јавних служби. Пораст броја пројеката ЈПП-а у директној је вези са све већом потражњом грађана за услугама које традиционално пружа јавни сектор, услед пораста броја становника и тежње да се оствари виши ниво, односно квалитет услуге, али и са општеприхваћеним образложењем које се односи на потешкоће које се доводе у везу с расположивим средствима у буџету.

У том смислу, питање које се логично намеће јесте **како направити правилан избор, како припремити и водити пројекат** и, нарочито, **како знати шта јавно тело може да тражи и какве захтеве може да постави према потенцијалном приватном партнеру** у поступку доделе јавног уговора.

Јасно је да правила, услови и поступци законом прописани представљају основ да би уопште могао да се оствари овакав вид сарадње јавног и приватног сектора.

Будући да постоји жеља, јасно исказана потреба и опредељење за јачање сарадње јавног и приватног сектора у погледу пружања услуга и изградње модерне инфраструктуре са свим пратећим материјалним вредностима, техничким унапређењима и стручним потенцијалом, **остаје нејасно шта нас** у Републици Србији **раздваја од оног степена успешности који је остварен у другим земљама**, а имајући у виду незнатан број до сада реализованих пројеката. Зашто изостаје иницијатива да се то оствари у складу са стандардима усвојеним у развијеном свету, уз заштиту јавног интереса и поштовање начела која гарантују равноправност оба партнера, али и ефикасност у поступању.

Одговоре на постављена питања можемо пронаћи у политичким и друштвеним приликама или неповољном привредном амбијенту, али ћемо, свеједно, у овом тексту истаћи потребу да се у већој мери упознамо са, по нашем мишљењу, значајним аспектима планирања и вођења пројеката ЈПП-а до закључења уговора о ЈПП-у и његове реализације, сматрајући да ће познавање „законитости" вођења пројеката ЈПП-а знатно допринети већој искоришћености њиховог несумњивог потенцијала.

Према нашем мишљењу, велики недостатак у спровођењу пројеката јавно-приватног партнерства представља лоше организована припрема, недовољно познавање процедуре доделе јавног уговора и недостатак искуства.

МИЛИЈА ЛАЗАРЕВИЋ
дипл. правник с вишегодишњим искуством у привреди,
стручњак за јавно-приватно партнерство
planiranje.izgradnja@legeartis.rs

Уз оцену да усвојени Закон о јавно-приватном партнерству и концесијама („Сл. гласник РС”, бр. 88/2011, у даљем тексту: Закон) у Републици Србији пружа довољно могућности за успешно вођење пројеката ЈПП-а, у овом тексту биће речи о појединим радњама и процесима који представљају неопходан предуслов за сагледавање свих аспеката и разматрање елемената без којих није могуће правилно се определити нити успешно водити поступак. С обзиром на комплексност теме којом се бавимо, ограничићемо се превасходно на пројекте ЈПП-а без елемената концесије.

За почетак, важно је напоменути да **Закон** прописује услове и начин поступања, али, као ни било који други правни акт, сâм по себи **не може гарантовати успешност оваквих пројеката**. За успешне пројекте није довољно познавати закон и поштовати прописане процедуре што се, коначно, и подразумева. Нису довољни политичка воља, значајни потенцијали и развојне могућности, **већ се морају сагледати тржишни аспекти пословања, предузети мере којима ће се подстаћи интересовање приватног сектора** за сарадњу с јавним, остварити повећање конкурентности, изабрати модел ЈПП-а који ће у конкретним условима дати најповољнији ефекат и сл. У том смислу, добро планирање и добро организован и вођен поступак набавке долазе до посебног изражаја.

Које циљеве јавни сектор код нас жели да оствари кроз ЈПП?

Опредељење за ЈПП омогућава јавном партнеру јефтинију алтернативу и/или више могућности за развој инфраструктурних пројеката, побољшање квалитета услуга из оквира надлежности јавног партнера и сл. Такво опредељење мора бити у складу с начелом јавног интереса из члана 6. Закона, који обухвата обавезу јавног тела да при остварењу права приватних лица води рачуна да остварење тих права није у супротности са законом дефинисаним јавним интересом.

Занимљиво је извршити поређење са опредељењем које је присутно у земљама ЕУ, па у том смислу доносимо кратак осврт на услове и почетне активности које се према француском законодавству предузимају у правцу иницијалног опредељења и припреме пројеката ЈПП-а, а с обзиром на њихово значајно искуство и бројност реализованих пројеката (**видети оквир**).

У наставку текста дајемо анализу поменутих услова и почетних активности из француског модела будући да овакав приступ сматрамо оправданим и у одређеној мери применљивим и у нашој пракси.

1. Услов комплексности/сложености У зависности од нивоа и постојећих техничких средстава јавног органа носиоца пројекта, процењује се да ли се један пројекат може сматрати комплексним. Постоје три могућа приступа који су у вези са сложеношћу пројекта: техничка сложеност, правна или финансијска сложеност, а само је један од њих довољан да се одабере поступак конкурентног дијалога (детаљније описан у делу текста о поступцима јавне набавке).

2. Услов хитности Суд правде Европске уније (познатији као Европски суд правде) био је у прилици да дâ сопствено тумачење појма хитности, наводећи три кумулативна услова: постојање догађаја који се не може предвидети, крајњу хитност која није компатибилна с роковима које налаже тендерска процедура/процедура јавног надметања и узрочно-последичну везу између непредвидивог догађаја и крајње хитности која је из тога проистекла.

У француској Уредби о уговорима о партнерству, хитност представља материјални услов за одабир уговора о ЈПП-у, а не услов за одабир скраћене процедуре доделе уговора. Ако је критеријум хитности прихваћен, у смислу непредвидиве ситуације, економска и финансијска процена могу бити сажете.

3. Услов економске ефикасности Критеријум економске ефикасности познат је као биланс трошкови/користи (*cost-benefit*). Тачке поређења, између осталог, јесу карактеристике пројекта, захтеви у вези с јавном услугом, као и недостаци и тешкоће у спровођењу сличних пројеката. То

Специфичности вођења поступка доделе јавног уговора у пројектима ЈПП-а у односу на традиционалан поступак набавке

Вођење поступка доделе јавног уговора у поступку избора приватног партнера за реализацију пројекта ЈПП-а не може се поистоветити с традиционалним поступком јавне набавке. Испуњеност законом прописаних услова није „гарант" успешности самог пројекта. Стога, у свим фазама поступка треба предузимати одређене активности које доприносе повећању заинтересованости приватног партнера.

Чланом 22. Закона одређено је поступање наручиоца приликом објављивања јавног позива. У ставу 3. истог члана одређено је да се јавни позив објављује у страним јавним гласилима, по потреби, а за пројекте чији је износ већи од пет милиона евра то представља и обавезу.

Сматрамо да је објављивање позива у међународним гласилима ствар добре праксе, која је прихваћена у земљама ЕУ и која доприноси повећању транспарентности и интересовања страних привредних субјеката за учешће на тендерима и улагања у пројекте ЈПП-а у Србији.

Интеракција са понуђачима представља значајан фактор који мора бити организован у складу са законом, а зависи од изабраног поступка јавне набавке. Истичемо да јавни позив мора бити праћен одређеним активностима које имају за циљ да се представи пројекат и оствари што већи степен заинтересованости приватног партнера. Један од начина таквог представљања пројекта јесте конференција за понуђаче на којој јавно тело има могућност да представи све аспекте конкретног пројекта, а заинтересовани понуђачи могу да поставе питања којима би се отклониле евентуалне недоумице.

Према пракси која постоји у земљама ЕУ, може се организовати „канцеларија" за информисање у којој би све информације значајне за правилно сагледавање околности, битних за опредељење приватног партнера, биле подједнако доступне свим заинтересованим субјектима. Овакав приступ није карактеристичан за поступке набавке који се воде на традиционалан начин, али значајно доприноси остварењу жељеног циља.

Начело транспарентности односи се на обавезу оглашавања и доступности података о спроведеном поступку доделе јавног уговора, а начело једнаког третмана подразумева да све информације буду подједнако доступне свим потенцијалним понуђачима. Отвореност према субјектима заинтересованим за учешће у поступку, организованост јавног тела, доступност информација које су потребне потенцијалним понуђачима да се определе за учешће и формулишу своју понуду у великој мери доприносе стварању повољног пословног амбијента који је неопходан да би се, не само у једном одређеном процесу него и у будућим поступцима, остварили жељени ефекти.

Значај избора критеријума у поступку који се води

Избор критеријума од посебног је значаја за спровођење поступка набавке како би се постигао жељени резултат и највећа могућа вредност за јавно тело. Критеријуми треба да буду прилагођени захтевима пројекта и потребама јавног тела, али истовремено и прихватљиви за понуђаче, као и да повећају конкуренцију јер би се у супротном могло догодити да не буде одговарајућих и прихватљивих понуда. Уз правилан избор критеријума, могуће је остварити циљ: економски најповољнију понуду.

Примена критеријума који се користе у традиционалним поступцима јавне набавке уобичајена је и у пракси земаља ЕУ, а то су: висина накнада које се утврђују, време трајања уговора, квалитет и др.

Нема гаранције за успешност пројекта.

НОВО!

Јавне набавке сада и у саставу апликације Прописи.нет

Готово истовремено с доношењем веома важног новог Закона о јавним набавкама, апликацију Прописи.нет обогатили смо новом компонентом – Јавне набавке, која нашим корисницима омогућава праћење свих врста јавних набавки истом оном динамиком којом се оне објављују на Порталу јавних набавки.

Очигледне предности ове компоненте:

- дневно ажуран преглед јавних набавки и све пратеће документације, а све објављено у складу са Законом о јавним набавкама;
- јединствена претрага свих врста огласа и то по више различитих критеријума: по регионима, периоду важења огласа, статусу огласа, врсти поступка, наручиоцима;
- могућност избора потребне категорије предмета набавки о којој ћете е-поштом добијати потребна обавештења;
- све измене постојећих јавних набавки на једном месту;
- база победника тендера са информацијама у ком поступку јавне набавке је одређени понуђач победио.

Порески календар

5. МАРТ

- Достављање обавештења на Обрасцу ОЗУ о закљученим уговорима између исплатиоца прихода и интерпретатора и другог ангажованог лица на извођењу естрадног програма забавне и народне музике или другог забавног програма у претходном месецу – на Обрасцу ОЗУ
- Достављање извештаја о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом за претходни месец – на Обрасцу ИОСИ
- Подношење пореске пријаве о обрачунатом и плаћеном порезу на добит по одбитку на приходе које су остварила нерезидентна правна лица за претходни месец – на Обрасцу ПДПО

10. МАРТ

- Подношење месечног обрачуна пореза на премије неживотних осигурања за претходни месец и плаћање пореза на премије неживотног осигурања за претходни месец – на Обрасцу МОППНО
- Подношење пореске пријаве ПП ПДВ и плаћање ПДВ-а за порески период у којем је настала пореска обавеза – фебруар 2014. године за пореског дужника који није обвезник ПДВ-а
- Подношење коначног обрачуна акцизе за 2013. годину – на Обрасцу ПП ОАК

17. МАРТ

- Уплата месечне аконтације пореза на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Подношење пореске пријаве и пореског биланса од стране предузетника и обвезника пореза на приходе од пољопривреде и шумарства који воде пословне књиге за утврђивање коначне обавезе пореза за 2013. годину
- Уплата месечне аконтације доприноса лица која обављају самосталну делатност
- Уплата обавезе доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере по решењу Пореске управе за претходни месец
- Подношење пореске пријаве ПП ПДВ и плаћање ПДВ-а за фебруар 2014. године за обвезника за кога је порески период календарски месец
- Подношење Обрасца ПИД ПДВ уз пријаву ПП ПДВ за фебруар 2014. године ако је статус претежног извозника обвезник стекао у 2013. години, сходно подзаконском акту*

(**сходно законском решењу – Уредба о критеријумима на основу којих се утврђује шта се, у смислу закона о порезу на додату вредност, сматра претежним прометом добара у иностранство*)

Шта доноси новоизмењени Закон о заштити конкуренције?

Крајем октобра 2013. године, Народна Скупштина Републике Србије усвојила је измене и допуне Закона о заштити конкуренције. Кључне измене Закона односе се на већа овлашћења Комисије, промене правила поступка и правила о застарелости изрицања и наплате изречене мере заштите конкуренције

Закон о заштити конкуренције („Сл. гласник РС", бр. 51/2009 и 95/2013, у даљем тексту: Закон) **уређује заштиту конкуренције на тржишту Републике Србије** у зависности од сваког конкретног случаја и према различитим критеријумима. **Циљ** Закона јесте **заштита потрошача од злоупотреба картела и монопола учесника на тржишту спречавањем рестриктивних споразума, доминантног положаја, као и контролом спајања предузећа** (концентрација).

Закон даље дефинише релевантно тржиште и доминантан положај који може настати као последица недозвољеног понашања учесника на тржишту, те поступак, организацију и овлашћења Комисије за заштиту конкуренције. Одредбе овог закона примењују се на акте и радње учињене на територији Републике Србије, као и на акте и радње учињене ван територије Републике, који утичу или би могли утицати на конкуренцију на овој територији.

Закон се примењују на сва правна и физичка лица која непосредно или посредно учествују у промету робе, односно услуга, независно од њиховог правног статуса, облика својине или држављанства, а то су пре свега:

1) домаћа и страна привредна друштва и предузетници (независно од државе оснивања);

2) државни органи, органи територијалне аутономије и локалне самоуправе;

3) друга физичка и правна лица и облици удруживања учесника на тржишту (синдикати, удружења, спортске организације, установе, задруге и др.).

Осим тога, Закон се односи **и на јавна предузећа, привредна друштва, предузетнике и друге учеснике на тржишту који обављају делатности од општег интереса и којима је додељен фискални монопол**. Изузетак представља ситуација у којој би примена овог закона спречила обављање тих делатности, односно обављање поверених послова.

Основне новине у измењеном Закону

Изменама се пре свега **повећавају овлашћења којима располаже Комисија**, а то се односи на овлашћење Комисије да сама изриче новчане казне. Према претходном законском решењу, надлежност за изрицање казни била је поверена прекршајним судовима, што се у пракси показало као лоше решење с обзиром на некомпетентност прекршајних судија, могућност вршења притиска на овај орган и спорост самог поступка. Дакле, сада је Комисија та која изриче управне мере, будући да је Комисији поверено вођење целог поступка.

Измене **побољшавају текст претходног Закона у оним деловима где је био нејасан и недоречен**, те је претпоставка да ће његова примена бити олакшана, како за учеснике на тржишту на које се овај Закон односи тако и за Комисију која га у пракси спроводи.

Предвиђају се **знатно дужи рокови застарелости за изрицање и наплату**

У случајевима када кретање цена или друге околности указују на могућност ограничавања, нарушавања или спречавања конкуренције, Комисија може анализирати стање конкуренције у одређеној грани привреде или одређене категорије споразума (секторске анализе). У циљу спровођења секторских анализа, Комисија од учесника на тржишту може захтевати да доставе све неопходне податке или документа и може спроводити истраживања. Од учесника на тржишту Комисија може нарочито захтевати да доставе све споразуме, одлуке или обавештења у погледу усаглашених пракси.

Службено лице – запослени, које спроводи увиђај **може**:

1) ући и прегледати пословне просторије, возила, земљиште и друге просторије у седишту странке и осталим местима где странка или треће лице обављају пословне и друге активности;

2) извршити проверу пословних и других докумената;

3) одузети, копирати или скенирати пословну документацију и задржати је онолико колико је потребно да се направе копије те документације;

4) запечатити све пословне просторије и пословна документа за време увиђаја;

5) узимати од заступника странке или њених запослених усмене или писмене изјаве;

6) обављати остале радње у складу с циљевима поступка.

Ако се основано сумња да постоји опасност уклањања или измене доказа који се налазе код странке или трећег лица, **може се одредити извођење ненајављеног увиђаја**. Ако се власник, односно држалац просторије неоправдано успротиви спровођењу увиђаја, **може се спровести присилан улазак уз помоћ полиције**. Ако се основано претпоставља да се тражени подаци, ствари или исправе налазе код трећег лица, Комисија ће захтевом за давање информација тражити њихову доставу, односно омогућавање увида.

Другим државним органима и организацијама Комисија може да достави захтев за давање информација, а они су дужни да сарађују с Комисијом и да поступе по захтеву у остављеном року, односно да доставе податке, исправе или друге тражене доказе, којима располажу или да дају образложено изјашњење о предмету захтева. По захтеву Комисије, полиција ће пружати помоћ у извођењу појединих радњи у поступку, а нарочито код увиђаја и привременог одузимања ствари у складу са законом којим се уређује полиција.

Комисија је **дужна да објави извештај о спроведеном поступку на погодан начин**, а нарочито на својој интернет страни и може позвати учеснике на тржишту да дају своје коментаре у погледу извештаја. Кад Комисија утврди повреду конкуренције, **одредиће меру заштите конкуренције, меру отклањања повреде конкуренције, односно другу управну меру предвиђену законом**.

Приликом одређивања висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције, односно процесног пенала, **узимају се у обзир намера, тежина, последице и трајање утврђене повреде конкуренције**. Поред тога, у складу са одредбом члана 62. Закона, Комисија ће имати могућност да изрекне још једну меру која се односи на концентрацију, а то је **мера тзв. деконцентрације**. Ова мера је неопходна да би предупредила могућу ситуацију у којој је учеснику исплативије да плати казну за недозвољену концентрацију и да настави са стеченим монополистичким положајем.

Уместо закључка

Доношење Закона о заштити конкуренције 2005. године и накнадно усвајање његових измена и допуна, представљају велики напредак у односу на претходне прописе који су регулисали ову материју. И поред проблема који су уочени у пракси приликом спровођења његових одредаба, закључак је да је учињен велики помак у погледу санкционисања незаконитог понашања великих играча на тржишту што наш правни систем, свакако, приближава токовима модерних друштава.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици доносимо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да питања можете поставити коришћењем одговарајућих е-адреса у заглављу тематских рубрика. Настојаћемо да одговоримо на свако од њих!

ЗАШТИТА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

П: *Радим у једној приватној фирми у којој се у промотивне сврхе производа и услуга који се продају или нуде често састављају промотивни материјали (њуслетери и разне брошуре) у којима се цитирају наводи задовољних корисника. Колегинице које састављају ове материјале већ неколико пута, чак и уз моје упозорење да нисам сагласна с тим, потписују моје име уз овакве корисничке изјаве и иначе су склоне оваквим импровизацијама. У овоме нема неке нарочите штете за мене, али напросто не желим да се моје име користи на такав начин и, нарочито, без моје дозволе. Упркос мојим упозорењима, ова пракса се и даље наставља, па ме занима на који законски пропис могу да се позовем не бих ли им забранила да то више не чине и упитате која ми правна средства стоје на располагању?*

О: Било би корисно да се запослена писменим путем обрати колегиницама које је потписују и замоли их да то више не раде. Уколико се та пракса настави, има основа за примену Закона о заштити података о личности.

Треба имати у виду и то да употреба самог имена, уколико се не наводи и фирма у којој то лице ради, не значи да је у питању баш та особа. Треба проверити колико особа постоји са таквим именом и презименом. Уколико постоји још неки податак који би недвосмислено указивао на то да се ради тачно о тој личности, постоји основ за примену горе наведеног закона.

РАДНИ ОДНОСИ

П: *Да ли послодавац може да изврши измене Правилника о раду након покретања иницијативе за почетак преговора о закључењу Колективног уговора?*

О: У члану 3. ст. 2. тач. 2) Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009 и 32/2013), регулисано је да се Правилником о раду, односно уговором о раду, у складу са законом, уређују права, обавезе и одговорности из радног односа ако ниједан учесник колективног уговора не покрене иницијативу за почетак преговора ради закључивања колективног уговора.

Из наведеног проистиче (тумачећи по принципу супротности) да уколико је синдикат поднео иницијативу за почетак преговора ради закључења колективног уговора, послодавац не може донети Правилник о раду.

Истовремено, Закон о раду није изричито регулисао да ли се одредба члана 3. ст. 2. тач. 2) Закона о раду, односи и на измене и допуне Правилника о раду. Општи је, међутим, правни принцип да правило које се односи на основни акт (на пример, уговор) важи и за његове допуне и измене.

Напомињемо да је, примера ради, пракса Инспектората рада за град Београд, да санкционише доношење измена и допуна Правилника о раду када је поднета иницијатива за преговоре. Између осталог, у Решењу инспектората се констатује да: „уколико је поднета иницијатива послодавцу, он губи правну моћ да једнострано одлучује о правима, обавезама и одговорностима запослених доношењем Правилника о раду или његовим изменама и допунама јер је, сходно члану 254. ст. 1. Закона о раду, дужан да преговара”.

Такође, доношењем Правилника о изменама и допунама

Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Износи личних примања запослених

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Регрес за коришћење годишњег одмора	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 6) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Отпремнина код одласка у пензију	Према Закону о раду, исплаћује се најмање у висини 3 просечне зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику (**52.438 × 3 = 157.314**)	Не опорезује се до износа троструке месечне зараде по запосленом у Републици према последњем податку (**52.438 × 3 = 157.314** дин.)
Јубиларна награда	До висине утврђене општим актом послодавца	Неопорезиво до **17.758** динара годишње
Накнада трошкова превоза до посла и повратка са посла	До висине цене превозне карте у јавном саобраћају	Не опорезује се до висине превозне карте, односно до висине стварних трошкова превоза, а највише до **3.552** дин.
Накнада за исхрану у току рада	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 5) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Дневница за службено путовање у земљи	До висине прописане општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 2) Закона о раду)	Неопорезиво до **2.132** дин. по дневници
Дневница за службено путовање у иностранство	Најмање у висини утврђеној посебним прописима (члан 118. тач. 3) Закона о раду)	Не опорезује се до износа прописаног Уредбом о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Сл. гласник", бр. 86/07)
Теренски додатак (дневна накнада за повећане трошкове рада на терену)	Према Закону о раду, ако се предвиди општим актом, односно уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Једнократна новчана накнада запосленима за чијим је радом престала потреба (одељак IV Програма за решавање вишка запослених...) („Сл. гласник РС", бр. 64/2005... 63/2013)	Десет просечних зарада у Републици (тренутно, **524.380** дин.) за запослене који имају више од 10 година стажа осигурања, или у висини динарске противвредности 100 евра по години стажа осигурања	Не опорезује се до износа из претходне колоне, а за лица старија од 50 година живота – без ограничења износа
Стимулативне отпремнине при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом или уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

Календар догађаја...

4. МАРТ 2014.	**Једнодневни семинар:** **Приватна робна марка** Привредна комора Србије
7. МАРТ 2014.	**Специјалистичка обука за пореско саветовање** Привредна комора Београда
11. МАРТ 2014.	**Једнодневни семинар:** **Врсте пореза, пореске стопе и начин опорезивања** МНГ Центар
12. МАРТ 2014.	**Једнодневни инструктивни семинар:** **Анализа финансијских извештаја привредног друштва** Привредна комора Србије
20. МАРТ 2014.	**Једнодневни семинар:** **Праћење задовољства корисника кроз поступање са приговорима** Привредна комора Србије
28. МАРТ 2014.	**Информативно-инструктивни семинар:** **Права поверилаца у стечају** Регионална привредна комора Нови Сад

Корисни модели правних аката

Одлука о исплати привремене дивиденде (међудивиденде)

На основу члана ___. Статута _____ (*назив и седиште привредног друштва*) Надзорни одбор на седници одржаној дана _____ године, донео је следећу

О Д Л У К У
о исплати привремене дивиденде (међудивиденде) за 20___. годину

1. На основу привремених финансијских извештаја за период од _____ до _____, којима је утврђен нето добитак по одбитку пореза на добит у износу од _____ динара, ОДОБРАВА СЕ исплата међудивиденде у укупном износу од _____ динара из остварене добити.

2. Остатак добити у износу од _____ динара остаје нераспоређен.

3. Бруто међудивиденда по једној акцији износи _____ динара.

4. Право на међудивиденду имају власници акција чије су акције регистроване у Централном регистру хартија од вредности на дан _____. године. Укупан број акција је _____ комада.

5. Исплата међудивиденде извршиће се у новцу до _____. године.

6. На основу финансијских извештаја Надзорни одбор утврдио је да су испуњени законски услови и да:
1) извештаји о пословању друштва и његовим финансијским резултатима сачињени за ту намену јасно показују да је друштво у периоду за који се исплаћује међудивиденда остварило добит и да су расположива новчана средства друштва довољна за плаћање те међудивиденде;

наставак на следећој страни

Рок: _____ дана од дана пријема овог записника (овај рок одређује просветни инспектор – у данима у зависности од мере, односно чињења које је наложено).
Директор Школе је дужан да најкасније у року од _____ дана (најмање три дана) по истеку рока утврђеног Записником обавести просветног инспектора о предузетим мерама.
Напомена: рок за обавештавање је у вези с роком за извршење мере.

Обавезује се директор Школе/Предшколске установе да, сходно одредбама члана 62. став 3. тачка 11) Закона о основама система образовања и васпитања, благовремено обавести Савет родитеља, Наставничко веће/Педагошко веће и Школски/Управни одбор о садржини овог записника.

На овај записник директор има право да стави примедбу у року од _____ дана (најмање 3 дана) од пријема.

Записник је сачињен у 2 (два) истоветна примерка, од којих се 1 (један) доставља Школи/Предшколској установи, а 1 (један) примерак остаје за потребе _____ (*или у више примерака уз навођење коме се све Записник доставља*).

Просветни инспектор

_____

Прави избор!
PROPISI.NET
statistics
map navigation
world data
data central
Finance Business Culture
Weather Sport News Video
Radio Technics Files
Electronics Shopping Design
Mail Internet Maps Radio
TV Work Travel Tech
Entertainment Security
Global Music Companies
Songs Graphics Vacancy
Job Data Games People
ИНГ-ПРО

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

ПОРЕЗИ И АКЦИЗЕ

РАДНИ ОДНОСИ И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАДЊА

СУДСКИ ПОСТУПЦИ

КОМПАНИЈСКО ПРАВО

БУЏЕТИ

АУТОРСКО ПРАВО И ПРАВО ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ

ОБРАЗОВАЊЕ

ЕВРОПСКО ПРАВО

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ